

Toate sînt gropi comune și ne surprinde absența fragmentelor ceramice din epoca feudală. Cele cîteva fragmente de pipe și cuie de fier³³ descoperite de muncitori situează în mod cert necropola în primii ani ai celui de al XIX-lea veac. Osemintele³⁴ indică indivizi maturi. Ele sînt depuse la mică adîncime, dar aici pot fi luate în vedere și alunecările terenului în pantă.

Prezența și configurația acestor înhumări, observate de altfel și în cursul unor cercetări anterioare,³⁵ indică o zonă din imediata apropiere a orașului începutului de secol XIX, în care s-au practicat înhumări datorate unor calamități sau molime. Lipsește stratul de var caracteristic, dar surprindem un strat de pietriș și nisip păstrat deasupra scheletelor. Considerațiilor de ordin arheologic li se alătură și analizele antropologice. Avîndu-se în vedere poziția înhumărilor, în cea mai mare parte normală, cu numeroase suprapuneri, indivizii fiind totuși contemporani, se întărește ideea unor înhumări colective pricinuite de molimă.

Nivelul de pornire a gropilor este foarte aproape de cel al zilelor noastre, situat la numai — 0,30 m și suprapus de un strat superficial și de solul actual. Au fost observate un număr de 25 morminte³⁶.

Din cercetările efectuate pe Dealul Spirii rezultă că avem de-a face cu înhumări în mari gropi comune, datorate unor decese simultane. La acesta se mai adaugă și faptul că între cele 6 gropi nu există nici o diferență în ceea ce privește adîncimea, și în acest sens se poate aprecia și simultaneitatea înhumărilor ce le conțin. Deși înmormîntările par a indica o calamitate, la săparea gropilor s-a respectat totuși o ordine, ele fiind așezate la rînd, în interior înhumările fiind dispuse în șiruri. Între gropi se remarcă un interval de cca. 2 metri, iar între șiruri un interval de 1,30 m. Au lipsit cu desăvîrșire obiectele de inventar cu excepția unor nasturi și cîteva cuie de sicriu, deși în cîteva morminte pe oase s-au observat puncte oxidate.

Gropile comune conțin schelete de bărbați și femei, însumînd de fiecare dată un număr de cca. 10 înhumați. Datate la începutul secolului al XIX-lea, înhumările din Dealul Spirii pot fi puse în legătură cu marile calamități și molime ce au bîntuit Bucureștii în aceste vremuri.

COTROCENI-LEU³⁷

Și în această zonă se remarcă o situație asemănătoare, deși nu lipsesc nici gropi individuale. Observațiile facilitate de o serie de construcții în Dealul Cotroceni, vis-à-vis de așezămîntul Cantacuzinilor, au permis emiterea pă-

³³ Piese similare au fost observate în cursul cercetărilor de salvare din Dealul Cotroceni, la punctul Leu. De asemenea au fost întîlnite în lemnăria de la începutul secolului al XIX-lea aparținînd Hanului Manuc.

³⁴ Observațiile și considerațiile antropologice aparțin Laureței Bibiri-Georgescu de la Institutul de genetică umană „Dr. Victor Babeș.”

³⁵ P. I. Panait, op. cit., în București, VII, p. 34.

³⁶ Indicațiile asupra sexului și vîrstei aparțin antropologului L. Bibiri-Georgescu.

³⁷ Sesizarea a fost făcută de către serg. maj. Șerban I.

rerii că cele două zone sînt similare. Asemănarea materialului, a cuielor de sicriu și a celorlalte elemente de datare în general ne determină să credem că și înhumările de aici se datoresc aceluiași cauze. Suprafața restrînsă asupra căreia s-au efectuat observații nu a permis decît surprinderea cîtorva înhumări³⁸, conținînd schelete depuse normal. Sînt indicii ce ne îndreptătesc să considerăm că necropola observată ocupă o suprafață de teren mai mare. Materialul ceramic antrenat, situează pe versantul nordic al dealului, satul Cotroceni, una din așezările ce populau încă spațiul bucureștean în prima jumătate a secolului al XIX-lea.

STRADA CAVAFII VECHI

Pe terenul, altă dată, viran de pe această stradă, vis-à-vis de casa parohială a bisericii Sf. Gheorghe Nou, cu prilejul săpăturilor pentru fundațiile unui imobil s-au putut observa, în iulie 1970, urmele unor construcții datînd din prima jumătate a secolului al XIX-lea. Materialul ceramic aparține unor recipiente cu corpul globular și buza cu un profil triunghiular în secțiune, asemănătoare celor găsite în curtea bisericii Slobozia,³⁹ sau la Tînganu,⁴⁰ în apropiere de București, ca și la biserica Răzvan⁴¹ și Curtea Veche. Către mijlocul aceluiași veac, pe acest loc, s-au aflat o serie de prăvălii, menționate de numeroase documente,⁴² așezate pe puternice pivnițe boltite, afectate de marele incendiu din 23 martie 1847.

Este știut că în această parte a orașului, incendiul a atins o vigoare deosebită, distrugînd numeroase monumente și case.⁴³ Această mare calamitate a fost precis marcată și surprinsă la adîncimea de — 2 m., față de nivelul actual al străzii, printr-un strat compact de arsură, gros de 0,12 m., moloz și cărbune, rezultate din dărîmarea clădirilor din jur, poate chiar a Hanului Sf. Gheorghe⁴⁴.

Destul de gros este stratul care se profilează pînă la 3 m., față de nivelul actual de culoare cenușiu închis, cuprinzînd fragmente de chirpic și arsură, dar fără alte urme. El corespunde locuirii din secolele XV—XVII, documentată prin locuințe și amenajări meșteșugărești, observate în curtea bisericii Sf. Gheorghe-Nou⁴⁵ și chiar în apropiere, în incinta bisericii Răzvan⁴⁶.

³⁸ P. I. Panait, op. cit., în București, VII, p. 34.

³⁹ Săpături întreprinse de cercetătoarea Micara Turcu în vederea restaurării lăcașului; vezi și M. Turcu, op. cit. în Gl. B, XXIX, 1970, 7—8, p. 777 și urm.

⁴⁰ P. I. Panait și A. Ștefănescu, op. cit. pag. 92.

⁴¹ Material aflat la MIMB.

⁴² P. I. Panait și A. Ștefănescu, op. cit., p. 86—87.

⁴³ Florian Georgescu, *Focul cel mare din martie 1847*, în București, VII, p. 56—57.

⁴⁴ D. V. Rosetti și P. I. Panait, *Cercetări privind ctitoria brîncovenească de la Sf. Gheorghe-Nou din București*, în București, 1968, VI, p. 98.

⁴⁵ Este vorba de un cuptor menajer descoperit pe latura de sud în cursul cercetărilor din 1966.

⁴⁶ D. V. Rosetti, *Săpăturile din punctul biserica Răzvan*, în *Materiale*, V, p. 651. Vezi și P. I. Panait și A. Ștefănescu, op. cit. p. 94.